

RESPONSABILITATEA FINANCIARĂ

Augustin PROCOPOVICI,
doctorand

SUMMARY

In determining financial liability concept and its essence: 1) financial liability is considered only in connection with the commission of illegal acts; 2) financial liability is analyzed both in relation to the commission of illegal acts, as well as in connection with lawful behavior. However some authors deny the existence of positive financial liability. We believe that liability should be analyzed and related to lawful behavior, which we will argue in the article below. Also not welcome the clot into a single notion of liability for unlawful acts committed a liability considered in connection with lawful behavior, consideration of which define positive financial liability separately from negative financial responsibility.

REZUMAT

În determinarea conceptului răspunderii juridice financiare și a esenței sale: 1) răspunderea financiară este analizată exclusiv în legătură cu comiterea unei fapte ilicite; 2) răspunderea financiară este analizată atât în legătură cu comiterea unei fapte ilicite, cât și în legătură cu comportamentul licit. Totodată, unii autori neagă existența răspunderii financiare pozitive. Considerăm că răspunderea juridică trebuie analizată și în legătură cu comportamentul licit, fapt pe care îl vom argumenta în articolul ce urmează. Nu considerăm bine-venită înglobarea într-o noțiune unică a răspunderii juridice pentru comiterea unei fapte ilicite cu răspunderea juridică analizată în legătură cu comportamentul licit, considerent din care definim răspunderea financiară pozitivă separat de răspunderea financiară negativă.

În prezent, în literatura juridică sînt două direcții de bază în determinarea conceptului răspunderii juridice și a esenței sale: 1) răspunderea juridică este analizată exclusiv în legătură cu comiterea unei fapte ilicite; 2) răspunderea juridică este analizată atât în legătură cu comiterea unei fapte ilicite, cât și în legătură cu comportamentul licit.

Filosofia analizează răspunderea socială reieșind din unitatea celor două aspecte ale ei – pozitiv și negativ, aspectul pozitiv constituind un important semn al acesteia [1, p. 68]. Răspunderea socială reprezintă genul față de răspunderea juridică, fapt ce nu trebuie neglijat în definirea răspunderii juridice. Răspunderea juridică dispune de semne ce o deosebesc de răspunderea socială, dar totodată ea nu pierde semnele determinante ale acesteia. Astfel, nu am putea nega faptul că răspunderea juridică ar avea o latură pozitivă. Răspunderea juridică trebuie analizată și în legătură cu

comportamentul licit, altfel analiza nu ar fi una completă. Totodată, nu considerăm bine-venită înglobarea într-o noțiune unică a răspunderii juridice pentru comiterea unei fapte ilicite cu răspunderea juridică analizată în legătură cu comportamentul licit. Din aceste considerente, definim răspunderea financiară pozitivă separat de răspunderea financiară negativă.

I. Alexeev menționează că termenul „răspundere” are mai multe sensuri. Chiar în cadrul unei și aceleiași științe (filosofie, sociologie, psihologie, drept etc.), termenul „răspundere” este folosit pentru caracterizarea diferitelor fenomene și pentru descrierea diferitelor laturi ale comportamentului subiecților [2, p. 83]. Termenul „răspundere juridică” poate fi folosit atât într-un sens larg, care include și responsabilitatea juridică, cât și într-un sens îngust, doar în legătură cu comiterea unei fapte ilicite. În limba rusă, termenul de “răspundere” nu are sinonime.

În limba română mai există și termenul de „responsabilitate”. Din punct de vedere juridic, cele două noțiuni nu trebuie confundate. Noțiunea de „responsabilitate juridică” urmează a fi utilizată (de fapt, după cum și există o tendință în doctrină) în cazul în care răspunderea juridică este analizată în legătură cu comportamentul licit (drept sinonim pentru „răspunderea juridică pozitivă”).

Aceste precizări sînt perfect valabile și pentru răspunderea financiară. După cum era și firesc, ca și în cazul răspunderii juridice, în cazul răspunderii financiare sînt autori care întrunesc într-o singură noțiune cele două forme ale sale, la fel cum sînd și opinii potrivit cărora nu există o responsabilitate financiară.

M. Razghildieva atrage atenție asupra faptului că argumentînd existența răspunderii financiare pozitive, autorii evidențiază semnele ei juridice, stabilesc corelația ei cu răspunderea socială, propun alte argumente, analiza cărora

deseori determină concluzia că există discordanțe în formulările conceptuale sau că acestea nu corespund normelor teoriei generale a dreptului. M. Razghildieva ajunge la concluzia că, în baza cercetării teoriilor de abordare a definirii și demonstrării aspectului pozitiv al răspunderii juridice financiare existente în literatura juridico-financiară, putem constata că poziția privind aspectul pozitiv al răspunderii juridice financiare este neîntemeiată, lipsește nivelul necesar de argumentare, volumul de bază al căreia nu rezistă unei analize critice [3, p. 5-14].

I. Belopașko, de asemenea, nu este de acord cu existența unei răspunderi financiare pozitive, criticând în special poziția acelor autori care definesc răspunderea pozitivă drept „dare de seamă pentru acțiunile sale”. Autorul menționează că constrângerea de a prezenta o dare de seamă pentru încălcarea săvârșită este interzisă de lege: principiul prezumției nevinovăției consfințit de Constituție. Învinuitul nu este obligat să-și demonstreze nevinovăția [4, p. 54-63].

A. Musatkina recunoaște existența unei răspunderi financiare pozitive. Ea definește răspunderea financiară drept obligația subiecților raporturilor juridice financiare de a respecta prescripțiile normelor legislației financiare, ce se realizează în comportamentul licit, iar în cazul săvârșirii încălcării financiare – obligația delincentului de a suporta condamnarea și limitări cu caracter patrimonial sau nepatrimonial [5, p. 103-112].

I. Krohina reține următoarele trăsături general-teoretice ale răspunderii financiare: a) o determinare formală prin fixare în normele juridice; b) garantarea sa de către Stat; c) realizarea sa în două forme – pozitivă și negativă;

d) asigurarea sa prin măsurile de acțiune ale Statului – convingerea sau constrângerea; d) survenirea anumitor consecințe negative pentru delincent; e) realizarea sa în formă procesuală [6, p. 87-95].

I. Krohina menționează că esența răspunderii juridice financiare pozitive este dată de acțiunile conștiente ale subiecților dreptului financiar, îndreptate spre îndeplinirea obligațiilor ce le-au fost imputate și realizarea atribuțiilor financiare în limitele drepturilor de care dispun. Respectiv, temeiul acestei răspunderi este respectarea normelor juridice, nu săvârșirea încălcării financiare [6, p. 87-95].

Responsabilitatea financiară este consfințită în legislație. Legiuitorul folosește în cadrul legislației financiare termenul „responsabilitate”, ca răspundere pentru acțiuni prezente și viitoare. Astfel, în capitolul 6 din Codul fiscal, intitulat „Responsabilitatea de stingere a obligației fiscale”, sînt enumerate un șir de „responsabilități”. De exemplu, este menționat faptul că persoana cu funcție de răspundere, responsabilă de stingerea obligației fiscale a contribuabilului, este responsabilă de toate obligațiile fiscale ale contribuabilului, indiferent de data apariției lor (art. 181 CF). Legea nr. 847 din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar prevede, printre altele, că responsabilitatea pentru executarea bugetului de stat revine guvernului (art. 31). Totodată, în aceeași lege legiuitorul a intitulat „responsabilități” articolul care prevede răspunderea juridică negativă: „pentru nerespectarea prevederilor legale privind formarea și utilizarea mijloacelor bugetare se aplică sancțiunile prevăzute de art. 53 din prezenta lege, de Codul penal al Republicii Moldova, de Codul cu privire la contravențiile

administrative și de alte acte legislative”, fapt care, considerăm noi, este rezultatul unei utilizări incorecte a terminologiei juridice.

În Regulamentul privind reglementarea valutară pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea CABNM din 13.01.1994, proces-verbal nr. 2, este prevăzută noțiunea de „persoană responsabilă a băncii” (precum și în alte acte normative emise de Banca Națională), ar putea produce confuzie noțiunea folosită în varianta rusă a Regulamentului menționat, în care apare îmbinarea „ответственное лицо банка”. Astfel, referitor la terminologia rusă este necesară precizarea că termenul „ответственное” este folosit nu în sensul că persoana în cauză ar suporta în permanență o răspundere negativă, ci în sensul răspunderii (responsabilității) pozitive (în limba rusă termenul „răspundere” nu are sinonime). Instrucțiunea privind angajamentele externe, aprobată prin Hotărîrea CABNM nr. 185 din 13.07.2006, prevede printre altele că responsabilitatea pentru corespunderea angajamentului extern prevederilor legislației Republicii Moldova o poartă rezidentul – parte a angajamentului extern. Astfel, după cum rezultă din sensul actelor normative, termenul „responsabilitate” este folosit de regulă, (spunem *de regulă*, întrucît mai sînt și cazuri de utilizare incorectă a terminologiei din domeniul răspunderii juridice) în înțelesul laturii pozitive a răspunderii.

Responsabilitatea financiară este direct consfințită și în constituție. Potrivit articolului 58 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice. Articolul 8 din Codul Fiscal prevede

nemijlocit obligația contribuabilului de a achita la buget, la timp și integral, sumele calculate ale impozitelor și taxelor, de a se pune la evidență la organul fiscal în a cărui rază își are sediul stabilit în documentele de constituire (înregistrare), să țină evidența contabilă conform formelor și modului stabilit de legislație etc. V. Kudreavțev corect indică asupra importanței categoriei obligației pentru latura pozitivă a răspunderii, menționând că conceptul de latură pozitivă a răspunderii juridice este mai larg decât o obligație. Acesta este un raport juridic ce constă din câteva elemente, iar fiecare raport juridic are cel puțin doi subiecți, drepturile și obligațiile cărora de regulă sînt corespondente [7, p. 286].

Însăși latura negativă a răspunderii financiare, cu o anumită doză de condiționalitate, ar putea fi numită răspundere pentru o conduită viitoare. Și aceasta întrucît răspunderea negativă are finalități pozitive, or ea urmărește scopul conștientizării de către subiect a comportamentului său, pentru ca pe viitor acesta să nu mai comită fapte ilicite. Mai mult, contribuabilul are dreptul, conform legii, să-și minimizeze povara fiscală. Acest drept al contribuabilului în literatura de specialitate este considerat drept unul fundamental. Încă în 1935, judecătorul american George Sanderlend a exprimat o poziție principială a Curții Supreme a SUA: „dreptul contribuabilului de a evita impozitele (...), prin folosirea tuturor posibilităților oferite de lege, nu poate fi contestat de nimeni” [8, p. 78].

A. Goghin definește latura pozitivă a răspunderii fiscale drept obligația juridică a subiectului de a acționa în strictă conformitate cu cerințele legislației fiscale [9, p. 17]. Această poziție reflectă

conceptul general-teoretic al responsabilității juridice ca varietate a obligației juridice, dar din perspectiva specificului legislației fiscale. Codul fiscal analizează obligația fiscală drept model, drept moștră a comportamentului licit al persoanelor obligate să achite impozite și taxe, ceea ce atribuie impunerii fiscale transparența ce le permite persoanelor obligate să vadă clar granițele statutului lor juridic [10, p. 21]. Răspunderea financiară este un element al statutului financiar-juridic al persoanelor fizice și juridice, asupra cărora își răsfrînge acțiunea legislația financiară, iar obligația fiscală este măsura comportamentului necesar în raporturile juridice financiare.

Obligația fiscală este un concept îngust și reflectă doar specificul responsabilității financiare a contribuabililor. În domeniul responsabilității financiare este necesară definirea obligației financiare, care ar cuprinde obligațiile subiecților raporturilor juridice bugetare, valutare și fiscale. De exemplu, asupra participanților la raporturile juridice bugetare se răsfrînge obligația de a folosi mijloacele bugetare potrivit destinației, obligația transferării mijloacelor bugetare în termen etc.

Obligațiile instituțiilor financiare au specificul lor. Conform Legii nr. 548 din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legii nr. 550 din 21.07.1995 cu privire la instituțiile financiare, instituțiile financiare sînt obligate să-și asigure propria stabilitate; să mențină în permanență un capital adecvat și resurse lichide suficiente, în corespundere cu tipul activității lor financiare, și să asigure diversificarea activelor potrivit riscului pierderilor; să respecte principiile de administrare și principiile contabile recunoscute,

în conformitate cu cerințele legii și ale actelor normative emise de Banca Națională. Obligația financiară este una integratoare, care cuprinde diverse obligații consfințite în actele normative care alcătuiesc legislația financiară. Întru-nirea tuturor acestor obligații într-o singură grupă – cea a obligațiilor financiare – este permisă de faptul realizării lor în cadrul raporturilor juridice financiare. Raporturile juridice valutare, bugetare, bancar-publice și fiscale sînt varietăți ale raporturilor juridice financiare.

În norma care prevede răspunderea financiară sînt formulate obligațiile subiecților raporturilor juridice financiare. Ea prevede modelul viitorului comportament licit sau ilicit și consecințele juridice pentru cele două cazuri. Norma financiară consfințește răspunderea financiară, latura sa care va fi realizată depinde deja de comportamentul subiectului raportului juridic financiar.

Responsabilitatea financiară trebuie analizată prin prisma categoriei “obligație financiară”. Dacă obligația respectării normei financiare lipsește, atunci lipsește și responsabilitatea financiară. Obligația financiară a subiectului raportului juridic financiar este temeiul responsabilității financiare. Mulți teoreticieni cunoscuți subliniază importanța existenței obligației pentru existența răspunderii pozitive [7, p. 286], or dreptul financiar, ca și oricare altă știință juridică ramurală, în cercetările sale trebuie să se bazeze pe realizările teoriei generale a dreptului.

Potrivit cercetătoarei M. Razghildieva, reducerea răspunderii, în înțelesul său pozitiv, la obligația subiectului nu este tocmai corectă, întrucît răspunderea prezintă o obligație doar într-o singură formă de manifestare a sa, și anume:

cerința socială de a aprecia comportamentul său viitor din poziția necesarului și posibilului. Această obligație însă nu are un caracter juridic, ea nu este consfințită de drept [3, p. 5-14]. Nu putem fi de acord că o asemenea obligație nu ar avea un caracter juridic, or atitudinea conștientă a individului se formează inclusiv sub influența normelor juridice. Norma juridică financiară este premisa formală a responsabilității financiare. Caracterul juridic al responsabilității financiare rezultă nemijlocit din consfințirea sa în norma financiară sub forma unui anumit model de comportament.

Comportamentul licit nu poate exista fără ca modelul său să fie prevăzut de norma juridică. Răspunderea financiară se conturează în norme financiare, stabilirea ei are loc pînă la survenirea comportamentului licit ori ilicit. Răspunderea financiară trebuie să consfințească în normele sale cele mai progresive modele de comportament și să interzică (să preîntîmpine) faptele ilicite, social prejudiciabile și periculoase [11, p. 73]. Totodată, D. Vinițki menționează că impunerea fiscală se bazează pe înțelepciunea și conștiinciozitatea contribuabililor [12, p. 56-94].

Sînt relevante în acest context observațiile lui L. Barac, potrivit cărora dacă răspunderea juridică este mai mult de ordin normativ, ține de domeniul autorității publice și vizează, în fapt, respectarea sau nerespectarea unor prescripții ale normelor juridice, fiindu-i indiferentă poziția individului în raport cu aceste prescripții, căci ea nu presupune din partea acestuia nici opțiune, nici interes, nici convingere ori inițiativă, responsabilitatea juridică este tot de ordin normativ, dar mai mult valoric, pentru că in-

dividul se raportează la valorile exprimate și conținute de sistemul normativ-juridic al societății prin prisma propriilor sale opțiuni, interese, creîndu-și un sistem propriu valoric în raport cu care își manifestă atitudinea [13, p. 25].

Considerăm că în cazul responsabilității financiare, înțietatea în raport cu caracterul valoric o deține caracterul normativ, avînd în vedere, în primul rînd, specificul obligațiilor financiare (de regulă, impozitele se plătesc nu din conștientizarea necesității acestora pentru binele întregii comunități, ci sub influența eventualelor sancțiuni în caz de neachitare).

Constrîngerea statală, consfințită în sancțiunea normei financiare, este un semn obligatoriu al responsabilității financiare. În acest caz, spre deosebire de latura negativă a răspunderii financiare, constrîngerea statală se realizează la nivel psihologic, drept pericol al survenirii consecințelor negative în cazul încălcării cerințelor dispoziției normei financiare. Astfel, responsabilitatea financiară este chemată să reflecte legătura dintre dispoziție, sancțiune și coduita licită.

Obligația financiară nu epuizează întreaga responsabilitate financiară. În raporturile juridice reale aceasta se manifestă în conduita licită a subiecților răspunderii financiare, care se asigură prin constrîngere, convingere și stimulare financiară. Dacă responsabilitatea financiară nu este asigurată prin măsuri de constrîngere, convingere și stimulare, ea devine lipsită de „apărare”. Răspunderea retrospectivă fără de cea pozitivă este lipsită de sens, iar cea pozitivă fără de cea retrospectivă este fără de apărare, întrucît nu are asigurare [11, p. 92].

După părerea noastră, stimula-

rea în drept reprezintă, într-adevăr, una dintre manifestările responsabilității juridice. Ea apare în calitate de etalon de măsură în două sensuri: în primul rînd, ca instrument care propagă comportamentul licit activ și, în al doilea rînd, ca reacție la merite și obținerea de rezultate de utilitate socială [14, p. 60].

În măsurile de stimulare se obiectivizează responsabilitatea juridică, ea se transformă într-un proces real, la fel cum se transformă în sancțiune obligația subiectului de a da socoteală după ce a comis fapta ilicită. În actul de aplicare a legii care reflectă măsurile de stimulare a unui subiect, se indică calificativul comportamentului subiectului drept comportament aprobat de societate, exact cum se întîmplă și în cazul invers – sentința califică drept negativ comportamentul subiectului faptei ilicite [15, p. 36].

Normele răspunderii financiare influențează voința și conștiința participanților la raporturile juridice financiare. Influența reiese din regulile de comportament conținute în dispoziția normei financiare și constă însăși în explicarea regulii de comportament. Ea este îndreptată spre voința și conștiința subiecților răspunderii financiare și are drept rezultat elaborarea unei convingeri psihice lăuntrice. Simțul datoriei, al responsabilității nu este însăși răspunderea financiară pozitivă, el este latura sa subiectivă.

Influența la nivelul sancțiunii normei financiare are loc în privința persoanelor tentate să săvîrșească încălcarea financiară. Specificul influenței sancțiunilor în realizarea comportamentului licit constă în aceea că ele nu se realizează, dar informează subiectul despre posibilele consecințe negative în caz de încălcare a normei financiare. Constrîngerea statală în cazul

unui comportament responsabil din partea subiectului răspunderii financiare acționează doar la nivel psihologic în forma amenințării aplicării sancțiunii prevăzute de norma răspunderii financiare.

Unii subiecți ai dreptului financiar îndeplinesc obligațiile ce le sînt imputabile în virtutea conștientizării datoriei lor sociale, alții – în virtutea posibilității aplicării pedepsei pentru comportamentul ilicit. Din acest considerent, în general răspunderea pozitivă are un caracter benevol, deși este posibil și un anumit nivel al constrîngerii statale în forma amenințării survenirii urmărilor negative. Adică aceasta este doar un mijloc de a preîntîmpina încălcările legislației financiare [6, p. 87-95].

Este discutabil și semnul răspunderii financiare pozitive, care presupune existența aprobării comportamentului licit al subiectului dreptului financiar, menționează M. Razghildieva. Potrivit autorului, faptele care merită aprobarea sînt scoase la iveală în cadrul aceluiași acțiuni ce au drept scop stabilirea încălcărilor, adică în procesul controlului financiar. Or esența controlului este anume scoaterea la iveală a încălcărilor, și nu a temeiurilor pentru aprobare. Mai mult decît atît, a constata înseamnă „a stabili situația sau starea unui lucru, existența unui fapt, a unui adevăr”, iar aprobarea nu poate fi decît o posibilă consecință a constatării faptului comportamentului licit. În actele procesuale întocmite în rezultatul controlului sînt fixate încălcările constatate sau lipsa acestora și corespunderea activității subiectului dreptului financiar cerințelor legislației. În ce formă atunci se realizează aprobarea? Dreptul nu este interesat despre cum acționează omul, dacă acesta nu încalcă inte-

relese și drepturile altor persoane. Din acest considerent, aprobarea oricărui comportament licit, cu excepția celui stimulat, nu are un caracter juridic, respectiv aprobarea comportamentului financiar licit nu poate fi inclusă în structura noțiunii „răspundere financiară pozitivă” [16, p. 373].

Considerăm că scopul unui control nu este doar scoaterea la iveală a încălcărilor, ci și constatarea comportamentului licit și stimularea acestuia. Organele fiscale efectuează controale fiscale, Curtea de Conturi exercită controlul asupra formării, administrării și întrebuirii resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public, Banca Națională exercită controlul asupra activității instituțiilor financiare, inclusiv pentru a evalua care este situația de fapt la zi, pentru a-i descuraja pe cei tentați să comită încălcări financiare. Comportamentul financiar licit și aprobarea sa sînt reflectate în actul procesual corespunzător (de exemplu, rapoartele Curții de Conturi care sînt publicate în Monitorul Oficial al RM).

Menționînd că răspunderea financiară pozitivă se bazează pe principiile conștiințiozității activității antreprenoriale și justiției sociale, I. Krohina reține următoarele semne juridice pentru aceasta [6, p. 87-95]:

- este indispensabil legată de normele dreptului financiar ce stabilesc statutul juridic financiar al subiectului;
- este o obligație juridică, condiționată de statutul juridic financiar;
- este garantată de constrîngerea statală;
- se realizează benevol în forma comportamentului licit;
- este aprobată (în unele rapoarturi juridice financiare chiar stimulat) de Stat;

• se realizează în cadrul raporturilor juridice financiare generale.

Noi reținem următoarele semne ale responsabilității financiare:

- normativitate;
- existența obligației financiare;
- atitudine conștientă;
- garantare prin constrîngere sau stimulare din partea Statului (aplicarea ultimei trebuie analizată drept semn facultativ, întrucît nu orice comportament licit determină aplicarea măsurilor stimulative);
- comportament financiar licit.

Reieșind din semnele menționate, propunem următoarea definiție a responsabilității financiare: *responsabilitatea financiară este obligația juridică normativă de a respecta prevederile normei financiare, realizată în cadrul unui comportament financiar licit, în virtutea unei atitudini conștiente sau a posibilității constrîngerii/stimulării din partea Statului.*

Recenzent:

Dumitru BALTAG,
doctor habilitat în drept,
profesor universitar

Referințe bibliografice

1. Р. И. Косолапов, В. С. Марков. *Свобода и ответственность*. Москва: Политическая литература, 1969.
2. И. А. Алексеев. *К вопросу о понятии ответственности в системе права*. В: Государство и право, № 2, 2009.
3. М. Б. Разгилдиева. *К вопросу о позитивной финансово-правовой ответственности*. В: Государство и право, № 12, 2009.
4. Ю. Н. Белашапоко. *Правонарушение и ответственность в финансовом и налоговом праве Российской Федерации*. В: Правоведение, № 5, 2001.

REGLEMENTAREA JURIDICĂ A PARTICIPĂRII CETĂȚENILOR LA ADMINISTRARE PRIN INTERMEDIUL REPREZENTANȚILOR LOR

Veaceslav SCRIPNIC,
doctorant

SUMMARY

This article express juridical regulation of participation of the citizens for administration of intermediary its representatives and some necessary changes according to the author on purpose to democratize (liberalize) that process.

REZUMAT

Articolul dat redă procesul reglementării juridice a participării cetățenilor la administrare prin intermediul reprezentanților lor și unele remanieri necesare în viața autorului în scopul democratizării procesului indicat.

Ar fi fost ideal dacă întregul popor ar participa direct la procesul de conducere a societății, la procesul de adoptare a legilor și la organizarea executării lor. Luînd în considerație faptul că statele nu pot crea condiții pentru ca întregul popor să legifereze, să ia decizii asupra unor probleme etc., a apărut necesitatea de a găsi o soluție adecvată de participare a persoanei la administrare, și anume: prin reprezentanții pe care îi desemnează. Aceasta înseamnă că poporul deleghează exercitarea dreptului ce îi revine unor reprezentanți ai săi aleși pe bază de alegeri libere. Aceștia dispun de dreptul, în numele celor ce i-au ales, de a rezolva problemele societății și ale statului, conform constituției. Astfel se creează în societate organisme de guvernământ: Parlamentul, Președinția, Guvernul.

Constituția Republicii Moldova în art. 60 stipulează că: „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului”, ceea ce înseamnă că parlamentul trebuie să exprime voința întregului popor, ea găsindu-și obârșia în suveranitatea națională,

în puterea poporului. În această calitate parlamentul trebuie să reprezinte întreaga societate, și nu o parte din ea.

Din prevederile Constituției reiese că din momentul delegării deputatului în parlament, el urmează să activeze nu în interes propriu sau partinic, ci în numele poporului și pentru popor. De facto, noi ne ciocnim de realitatea că partidul de guvernământ își îndeplinește doar programul său.

Plus la aceasta, în virtutea faptului că parlamentul nu este un simplu organ reprezentativ al poporului, ci este organul său reprezentativ suprem, reiese că partidul de guvernământ, avînd majoritatea în parlament, promovează legile care îi convin acestui partid, dar nu întregului popor. Or parlamentul este unica autoritate legislativă în Republica Moldova. Reiese că cetățeanul care nu a votat partidul de guvernământ nu mai poate pretinde la o adoptare a legii pe care a sperat-o el.

Puterea executivă în Republica Moldova, conform constituției, se realizează pe plan organizațional și funcțional cu un caracter bicefal, adică prin două autorități: președin-

5. А. А. Мусаткина. *Финансовая ответственность как вид юридической ответственности*. В: Журнал российского права, № 10, 2005.

6. Ю. А. Крохина. *Теоретические основы финансово-правовой ответственности*. В: Журнал российского права, № 3, 2004.

7. В. Н. Кудрявцев. *Закон, поступок, ответственность*. Москва: Наука, 1986.

8. M. Langer. *Practical International Tax Planning*. New York, 1979.

9. А. А. Гогин. *Проблемы налоговой ответственности*. Тольятти: ВУИТ, 2003.

10. О. Е. Щербакова. *Государственно-властные принуждения за совершение налогового правонарушения: постановка проблемы*. В: Банковское право, 2003.

11. Р. Л. Хачатуров, Р. Г. Ягутян. *Юридическая ответственность*. Тольятти: МаБиБД, 1995.

12. Д. В. Винницкий. *Принцип добросовестности и злоупотребления правом в сфере налогообложения*. В: Право и экономика, № 11, 2003.

13. L. Varas. *Răspunderea și sancțiunea juridică*. București: Lumina Lex, 1997.

14. D. Baltag. *Teoria răspunderii juridice: aspecte doctrinare, metodologice și practice*. Teză de doctor habilitat în drept. Chișinău, 2008.

15. Д. А. Липинский. *Формы реализации юридической ответственности*. Тольятти, 1999.

16. В. М. Сырых. *Теория государства и права*. Москва: Юстицинформ, 2006.